

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria :
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate :
Pe un an 14 fr. pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor. ; până la 200 cuvinte
8 cor. ; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunei

„BISERICA ȘI ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Examenenele.

Anul școlar s'a încheiat și examenenele ne-au arătat rodul muncii dintr'un nou an îndeplinit în studiu, pentru pregătirea viitoarelor generații.

Evenimente de cea mai mare însemnătate, cari lasă urme vii în amintirea celor ce au trecut pragul școlaei, examenenele, sunt totatătea serbări, prin cari se încoronează vrednicia elevilor și destoinicia dascălilor.

Momente de mare însemnătate sunt examenenele pentru toți aceia cari au inimă și gând preocupat de soarta poporului ; căci prin examenene se dă cinosura progresului, se învederează forța elementelor primordiale menite să constituiască linia înaintării.

Resultatele examenelor școlaelor noastre populare ne învederează un nivel în parte corăspunzător exigențelor ; în parte corăspunzător, zicem, căci ar fi încă multe de dorit, pentru a pute zice că învățământul în școlaelor noastre confesionale merge înainte necontentit și călcând ori-ce obstacole.

Condițiunile și împrejurările în cari trăim formează cele mai serioase piedeci pentru progresul adevărat.

Învățătorul în întâiul rînd se cere să fie la adăpost de ori-ce altă grijă decât creșterea și instruirea elevilor, ca astfel cu totul să se dea apostoliceii sale misiuni ; ear cei-ce la școală își trimit copilașii, nu numai de o datorință cetățenească să și-o socotească aceasta, ci cu toată încrederea și bunăvoința să se dovedească față de școală, — jertfă curată și adevărată să aducă

pentru dînsa, pentru susținerea, apărarea și păstrarea în toată curățenia a caracterului ei.

Este adevărat, că poporul nostru credincios cu multe neajunsuri luptă ; este adevărat totodată că învățătorii noștri multe greutăți întimpină : și este și mai adevărat că greutățile dintr'o parte se resimt în cealaltă, — așa că la urmă acestea în definitiv se revarsă asupra vieții noastre bisericești naționale. Dar nu este mai puțin adevărat, că forța morală, conștiința misiunii și conștiința de neam și creștinească dau omului puterea, care și «porțile iadului» e în stare să le sfarme.

Dacă dascălul în adevăr își pune toată inima pentru îndeplinirea misiunii sale, care va fi credinciosul, care să nu jertfească pentru școală ? Ș'apoi, care dascăl serios nu va prinde curagiu și rîvnă de muncă, vîzînd că prețuite sunt silințele sale ?

Fără îndoială, această reciprocitate este temeliea sigurei înaintării a școlaelor noastre confesionale ; și conștiința acestei reciprocități trebuie să ne cuprindă pe toți, dîndu-ne îndemn pentru desvoltarea și stabilirea armoniei ce trebuie să existe prin școală, în școală și în jurul școlaelor.

Cultura, bine înțeles, cu cât va fi mai desvoltată, mai mult îl va apropia pe om de înțelegerea acestor raporturi. Cu cât dascălimea noastră va fi mai bine pregătită, cu atât mai inteligent și mai cu succes va lupta, va ști lupta pentru idealuri, pentru progres.

O mulțumire am avut când s'a constatat că elevii institutului nostru pedagogic-teologic s'au bucurat în anul acesta de un frumos »sece-

riș, — căci dela elemente bine pregătite, cari ca azi, ca mâne vor primi misiunea luminării poporului, suntem îndreptățiți a ne aștepta la frumoase roade în ogorul vieții publice și în dezvoltarea culturală a neamului nostru, — spre întărirea lui și preamărirea lui Dumnezeu.

Ședințele Sinodului eparchial

din diecesa română gr. or. a Aradului, ținute în sesiunea ordinară a anului 1902.

(Sfârșit.)

Nr. 121. Referitor la punctul III, despre proviziunea școalelor, comisiunea școlară face propunerea, ca școalele de sub întrebare, pe calea Consistorului, — să poată cere din cas în cas, ca și până aci, ajutor dela stat. Față de această propunere deputatul Dr. Ioan Trăilescu face contra-propunere ca școalele din cestiune să poată cere ajutor numai până la suma de 120 coroane, ca astfel să nu se periclitize caracterul lor confesional. După o viuă dezbateră, la care iau parte deputații: Dr. Ioan Trailescu, Dr. Nic. Oncu, Dr. Nestor Oprean, Vasilie Goldiș, Roman Ciorogar, Nicolae Roxin, Dr. Florian Duma și Paul Gavrilite, — punându-se la vot contrapropunerea deputatului Dr. Ioan Trăilescu, pentru această propunere votează 14 deputați, ear pentru propunerea comisiunii, amendată de P. C. Sa vicarul Vasilie Mangra, votează 25 deputați. Astfel Sinodul decide:

Acele comune bisericești aflătoare pe teritorul Consistorului dela Oradea-Mare, cari de loc nu sunt în stare, ca din mijloacele proprii să asigure minimalul salariilor pentru învățători, se îndreptățesc a cere, pe calea Consistorului numit, ajutor dela stat.

Nr. 122. Raportul Consistorului dela Oradea-Mare despre introducerea unei matricule a școalelor, — la propunerea comisiunii școlare,

se ia la cunoștință, avisându-se ambele Consistoare ca să se pună în conțelegere pentru a stabili s formă unitară.

Nr. 123. Urmează referada comisiunii epitropești asupra raportului Consistorului din Arad, ca senat epitropesc, despre censurarea socoților de pe anii 1899 și 1900, ale sfintei mănăstiri Hodoș-Bodrog. — La propunerea comisiunii.

Raportul se ia spre știre.

Nr. 124. Raportul senatului epitropesc dela Consistorul din Arad, referitor la speșele procesuale restante în procesul de despărțire ierarchică din Timișoara-Fabric. La propunerea comisiunii Sinodul decide:

Afacerea se transpune în competența On. Delegațiunii, cu observarea, că diecesa nu dispune de fond special spre acest scop; dar' nici nu se simte îndatorată la purtarea acelor speșe, ci, în cazul cel mai rău,

fondul despărțirilor ierarchice ar ave a anticipa sumele recerute, dar nedispunând nici acest fond de numerar, — se reaceară tot On. Delegațiune a se îngriji de încassarea pretensiunilor acelu fond.

Nr. 125. Raportul senatului epitropesc al Consistorului din Arad asupra regulării afacerii lăsământare a fericitului Episcop Iosif Goldiș, — la propunerea comisiunii epitropești:

Acordul făcut de Consistor se aprobă.

Nr. 126. Raportul senatului epitropesc al Consistorului din Arad, despre censurarea și aprobarea socoților alumneului din Timișoara pe anii școlari 1899/1900 și 1900/1901. — La propunerea comisiunii epitropești Sinodul aduce următorul conclud:

Deoare-ce, conform decisului de aprobare al Consistorului, averea institutului la finea an. 1899/900 a fost: 58.831 cor. 77 fill., ear' la finea an. 1900/1901 de 47.840 cor. 51 fill., ceea-ce provine numai din greșală din comput,—socoțile se restituiesc Ven. Consistor pentru rectificarea erorii, cu îndatorire, ca la sesiunea viitoare să le presinte din nou Sinodului.

Nr. 127. Referada comisiunii epitropești asupra raportului Consistorului din Arad, referitor la precisarea menițiunii fondului instruct e-episcopesc.—La propunerea comisiunii și amendamentul dep. Pavel Rotariu, Sinodul anunță următoarele:

1.) Fondul instruct, conform menițiunii sale arătate, prin concludul cu Nr. 24 și 97 al Sinodului eparchial din 1870, nu se poate folosi, decât numai esclusiv pentru reparaturile de lipsă la edificiul casei episcopoești din Arad, care servește de locuință permanentă episcopului.

2.) Episcopul intră în folosința dotațiunilor și a tuturor beneficiilor sale numai începând cu ziua instalării sale în scaunul episcopesc.

3.) Și pentru viitor Consistorul să încasseze și să plătească alegëndului episcop, dacă acesta va dorî, convenția episcopoească în suma de 12.000 coroane în rate trei-lunare de câte 3000 coroane anticipative; la finea fiecărui an cassa consistorială va face socoată în regulă despre sumele încassate în decursul anului din convenția episcopoească, și suma ce eventual ar trece peste cele 12.000 coroane, anticipate din partea Consistorului, o va administra episcopului, ear dacă încassările din convenția episcopoească n'ar ajunge suma de 12.000 coroane,—atunci diferența se va socoti în anticipațiunea anului următor.

4.) În conformitate cu concludul Nr. 230 al Sinodului eparchial din 1879, Consistorul va încassa și pe viitor sidoxia episcopoească, și în contul acestei sidoxii va plăti alegëndului episcopesc anual sume de 5000 coroane în rate treilunare de câte 1250 coroane anticipative, ear sumele ce ar intra peste 5000 coroane din sidoxia episcopoească, vor forma averea diecesei și se vor adauge la fondul sidoxial. Întru cât alegëndul episcop nu s'ar învoi cu acest arangiamet, dînsul va fi obligat să supoarte față de Consistor speșele de administrare și încassare a sidoxiei, întocmai ca celelalte fonduri și fundațiuni diecesane. —Restanțele de până acum din sidoxia episcopoească formează averea diecesei și se adaugă la fondul sidoxial.

5.) Decisul sinodal Nr. 66 din 1899 să se esplice astfel, că pe viitor toate reparaturile și toate sarcinile publice, contribuțiuni și dări de ori-ce natură, ce cad asupra domeniului episcopesc din Arad-Gaiu, cad în sarcina episcopului, ca usufructuar; tot astfel și sarcinile publice, contribuțiuni și dări de tot felul, apeductul și taxa de canalizare, precum și luminatul cu privire la reședința episcopescă din Arad, — le va suporta episcopul, ear' reparaturile reședinței din Arad, vor căde în sarcina fondului instruct, precum s'a zis la punctul 1.

Cu scopul de a a asigura sumele trebuincioase pentru reparaturile de lipsă la zidurile episcopești din Arad-Gaiu, întru-cât episcopul nu ar efectui însuși reparările recerute din venitul prediului din Gaiu, — Consistorul va lua anual 5%.

6.) Episcopului alegând Consistoriul îi va preda locuința episcopescă cu cele aparținătoare fondului instruct în starea lor de acum, pe lângă inventar, dar' toate alte viitoare eventuale trebuințe pentru adaptarea internă a locuinței episcopești le va implini episcopul din ale sale.

7.) Întemplându-se, ca sub durată stăpânirii diecesane a alegândului episcop să se inactiveze episcopia din Timișoara, deja decretată de Congresul național bisericesc, — atunci alegândul episcop al diecesei Aradului va renunța la acele venituri aparținătoare dotațiunii sale, pe cari le primește dela părțile, cari se vor incorpora la noua diecesă, — fără a-și pute forma titlu la regres față de diecesă pentru pierderea suferită.

Nr. 128. Raportul comisiunii epitropești asupra cererii controlor-contabilului George Purcariu din Arad, pentru a 'i-se computa la fondul de pensie și anii de serviciu la fosta epitropie provisorie pentru administrarea fondurilor comune, — Sinodul la propunerea comisiunii decide:

Controlor-contabilului George Purcariu 'i-se compută la fondul de pensie serviciul de 4 ani, 7 luni și 13 zile dela administrarea fondurilor comune, cu îndatorirea, ca numitul să solvească ulterior taxele, ce cad pe acel timp.

Nr. 129. Raportul Consistorului din Arad ca senat epitropesc, referitor la concludul sinodal Nr. 147 din 1901, în cesiunea esarendării pământurilor diecesane dela Checheș, în care se raportează, că arendatorul observă condițiunile contractului cu privire la subarendarea pământurilor la poporeni de acolo:

Se ia spre știre.

Nr. 130. Cererea comitetului parochial din Susani pentru descrierea restanței contribuției de 4 filleri de suflet.

Se releagă Consistorului din Arad, pentru competență rezolvire.

Nr. 131. Raportul comisiunii epitropești asupra proiectului de budget al Consistorului din Arad și Oradea-Mare pe anul 1902. — La propunerea comisiunii epitropești, *budgetul* pe anul 1902 al Consistorului gr.-or. român din Arad se stabilește în următoarele cifre:

A.

Pentru Consistorul din Arad.

a.) Venite (acoperire).

— Ordinare. —

1.	Ajutorul de stat	18.000	cor.
2.	" " " pentru catechisarea din Timișoara	300	"
3.	Contribuire de 4 fil. de suflet dela parochii	13.000	"
4.	Din încasarea restanțelor de con- tribuire	8.500	"
5.	Taxe de 1 cor. dela cununii	1.500	"
6.	60% din venitul fondului bisericesc- clerical	25.200	"
7.	60% din venitul fondului școlar, auctă	3.500	"
8.	Cvota de 10% din venitul fondului preoțesc	6.800	"
9.	Cvota de 10% titula spese de admi- nistrare din venitul curat al fon- durilor speciale și al fundațiunilor .	12.000	"
	De tot:	88.800	cor.

— Venite extraordinare —

1.	30% extraordinar din venitul fondului bisericesc-clerical	12.500	cor.
2.	30% extraordinar din venitul fondu- lui școlar, auctă	1.750	"
3.	Din venitul sesiilor reduse întru aco- perirea parțială a retribuțiunii pro- topopilor	10.203	"
4.	Din restituiri de anticipații și spese de emisii	800	"
	La oaltă:	114.050	cor.

b) Spese.

I. Senatul bisericesc.

1. Spese ordinare

1.	Salarul asesorului ordinar	2.400	cor.
2.	Relut de cvartir asesorului ordinar .	500	"
3.	Adaus personal " " " " " "	900	"
4.	Salarul directorului institutului teo- logic-pedagogic	3000	"
5.	Salariile alor 3 profesori de teolo- gie: 1 à 2600 cor. și 2 à 1800 cor.	6200	"
6.	Relut de cvartir la 3 profesori de teologie à 500 cor.	1500	"
7.	Contribuire la budgetul mitropolitan	300	"
8.	Retribuțiunea protopopilor; din care: suma de 6000 cor., ce compete celor de pe teritorul districtului Consistorului din Oradea-Mare, se va transpune acolo	17.000	"
9.	Stipendii pentru teologi	2.400	"
10.	Ajutoare de caritate	400	"
	La oaltă:	34.600	cor.

2. Spese extraordinare:

Diurne, spese de călătorie, spese nepre- văzute	1200	"
De tot:	35.800	cor.

II. *Senatul școlar.*

1. Spese ordinare.

1. Salarul asesorului ordinar	2.400 cor.
2. Relut de cvartir acestuia	500 „
Suma:	2.900 cor.
3. Salariile a 4 profesori preparandiali	9.000 „
4. Relut de cvartir acestora	2.000 „
5. Onorar propunătorului de cant și musică	1.600 „
6. Onorar propunătorului de igienă și medic	1.500 „
7. Onorar propunătorului de economie și altor propunători	1.600 „
8. Salarul învățătorului la școală de praxă	600 „
9. Susținerea alumneelor	5.000 „
10. Întregirea mobilierului seminarial	1.500 „
11. Recvisite de scris la institut	200 „
12. Încălzit și luminat la instit. semin	450 „
13. Simbria economului	360 „
14. Catechisatorilor	4.600 „
15. Ajutor alumneului din Timișoara	1.466 „
16. Diurne, viatic	400 „
17. Ajutor excepțional internatului din Beiuș	2.000 „
La olaltă:	34.876 cor.

2. Spese extraordinare:

Spese neprevăzute	400 „
De tot:	35.276 cor

III. *Senatul epitropesc.*

a) Spese ordinare.

1. Salarul asesorului ordinar	2.400 cor.
2. Relut de cvartir acestuia	500 „
3. Salarul secretarului consistorial	2.400 „
4. Adaus personal acestuia	800 „
5. Relut de cvartir acestuia	500 „
6. Controlorului-contabil salar	2.400 „
7. „ „ relut de cvartir	500 „
8. Cassierului consistorial salar	2.000 „
9. „ „ relut de cvartir	500 „
10. Archivarului consistorial salar	1.600 „
11. „ „ relut de cvartir	400 „
12. Referentului ajutător, onorar	1.600 „
13. I-lui adjunct-contabil (pe 3 luni din an)	400 „
14. Adjunctului-cont. al II-lea, onorar	1.400 „
15. Onorar fiscalului	1.600 „
16. Subvenție lui Ioan Moldovan	600 „
17. Dotarea canceliștilor	3.600 „
18. Simbria servitorului	720 „
19. Încălzitul, luminatul localit. consist.	600 „
20. Onorarul esactorului	800 „
21. Tipărituri pentru Consistor	1.000 „
22. Hârtie și recvisite de scris	500 „
23. Contribuție și ecuivalent	400 „
24. Diurne și viatic deput. sinodali	3.000 „
25. Interese după împrumuturile din di- ferite fonduri	2.100 „
26. Desplătire din capitalul de datorie	9.000 „
La olaltă:	41.320 cor,

b) Spese extraordinare.

1. Diurne și viatic la esmisii	600 „
2. Spese neprevăzute	1.000 „
De tot:	42.920 cor.

Recapitulare.

I. Senatul bisericesc:	35.800 cor.
II. „ școlar:	35.276 „
III. „ epitropesc:	42.920 „
De tot:	113.996 cor.

Bilanț:

a) Venite:	114.050 cor.
b) Spese:	113.996 „
Rămâne un plus de:	— 54 cor.

Nr. 132. La propunerea comisiei, Sino-
dul decide, ca:

toate economisările, ce se vor face la diferitele
poziții ale acestui budget, să se folosească în suma lor
întreagă pentru desplătirea anticipațiilor dela fonduri,
respective pentru ștergerea deficitului constatat în anul
1899 în suma de 50.800 coroane.

Nr. 133. Se stabilește budgetul pentru
Consistorul dela Oradea-Mare pe anul 1902, pre-
cum urmează:

II.

Pentru Consistorul din Oradea-Mare.a) *Venite (Acoperirea budgetului).*

1. Remanența casei din 1901	3.166.17 cor.
2. Ajutor dela stat	12.000.— „
3. Competința sidoxială	1.200.— „
4. Contribuiri eparchiale	7.000.— „
5. Taxe dela cununii	100.— „
6. Cvota din venitul special școlar, menit pentru ajutorarea școa- lelor	1.575.24 „
7. Retribuțiunea protopopilor, tran- spunere dela Arad	6.000.— „
De tot:	31.041.41 cor.

b) *Spese.*I. *Resortul plenar.*

1. Salarul vicarului	4.800 cor.
2. „ secretarului	2.400 „
3. Adaus personal acestuia	500 „
4. Salarul asesorului referent	2.400 „
5. Relut de cvartir acestuia	500 „
6. Salarul actuarului	1.200 „
7. Relut de cvartir acestuia	400 „
8. Adaus personal actuarului	400 „
9. Onorar fiscalului	400 „
10. Salar pentru un scrietor	600 „
11. Spese de călătorie în afaceri plenare	100 „
12. Pentru ajutorarea bisericilor sărace	1.000 „
13. Competința sidoxială	1.200 „
14. Spese sinodale	1.600 „
15. Prețul protocolului congr. din 1900	210 „

16. Prețul Statutului Organic	95	„
17. Prețul Regulamentului matrimonial	30	„
Suma:	17.835	cor.

II. Resortul bisericesc.

1. Spese de călătorie în afaceri bisericești	300	cor.
2. Retribuția protopopilor	6.000	„
De tot:	6.300	„

III. Resortul școlar.

1. Pentru remunerarea catichetilor	500	cor.
2. Pentru ajutorarea școalelor și acoperirea întregirilor la salarii învățărești	1.575	„
3. Spese de călătorie în afaceri școlare	200	„
De tot:	2.274	„

IV. Resortul epitropesc.

1. În contribuțiune și echivalent	400	cor.
2. Conservarea și repararea edificiului	600	„
3. Simbria servitorului	360	„
4. Lemne pentru cancelarie	300	„
5. Recvisite de scris pentru cancelarie	150	„
6. Instruirea cancelariei	150	„
7. Luminatul	50	„
8. Tipărituri pentru toate resorturile	500	„
9. Spese de călătorie în afaceri epitrop.	100	„
10. Onorar cassarului	200	„
11. „ controlorului	100	„
12. Spese neprevăzute	200	„
13. Pentru adaptarea localităților consist.	2.000	„
De tot:	5.110	„

Recapitulare.

I. Resortul plenar:	17.835	cor.
II. „ bisericesc:	6.300	„
III. „ școlar:	2.275	„
IV. „ epitropesc	5.110	„
De tot:	30.520	cor.

Bilanț:

a) Venite	31.041.41	cor.
b) Spese:	30.520.—	„
Rămâne un plus de:	—521.41	cor.

Nr. 134. La propunerea comisiunii:

Sindul autorisează Consistorul din Oradea-Mure, ca economisările, ce se vor face în cadrul acestui buget, să le folosească, în cas de lipsă urgentă, pentru ajutorarea școalelor sărace din districtul său.

Nr. 134. Referitor la modificarea §-ului 8 din Regulamentul de pensiuni, comisiunea epitropescă propune, ear' Sinodul decide, ca acel paragraf să se modifice precum urmează:

§. 8. La cas, când pensiunile curente nu se acoperă din venitele fondului de pensiuni, diecesa este obligată a acoperi sumele de trebuință din alte resurse ale sale.

Nr. 136. La propunerea deputatului Vasile Goldiș.

Sinodul exprimă mulțumită protocolară Dlui deputat Dr. Ioan Suci, pentru zelul și abnegațiunea, ce le-a prestat prin referarea cauzelor aparținătoare comisiei epitropesci.

Nr. 137. Urmează la ordinea zilei raportul comisiunii petiționare. Raportor Dr. George Popoviciu, și la propunerea acestuia rugarea comitetului parochial din Ineu, protopresbiteratul Peșteșului, pentru ștergerea restanțelor contribuirii de suflet:

Se transpune Consistorului din Oradea-Mare pentru competență afacere.

Nr. 138. Rugarea preotului Filip Teaha din comuna Ineu, protopresbiteratul Peșteșului, pentru descrierea restanței sidoxiei și a taxei fondului preoțesc, până la primirea congruei:

Se transpune Consistorului din Oradea-Mare pentru afacere competență.

Nr. 139. Rugarea învățătorului Avram Igna din Ineu, protopresbiteratul Peșteșului, pentru a 'i-se vota un ajutor anual:

Se transpune la Consistorul din Oradea-Mare pentru competență rezolvare.

Nr. 140. Rugarea profesorului și catichetului din Timișoara, Alexandru Mihața, în care cere a fi luat la fondul de pensiune, a 'i-se vota cvincvenal și a fi definitivizat în postul său:

Se transpune Consistorului din Arad cu recomandare.

Nr. 141. Rugarea comitetului parochial din comuna Iosășel, protopopiatul Hălmagiului, pentru a 'i-se ierta suma de 600 cor., cu care biserica datorește diecesei:

Se transpune Consistorului din Arad, pentru competență afacere.

Nr. 142. Rugarea comitetului parochial din Poienii-de-sus, pentru ajutor de 200 coroane, cu scopul de a repara biserica:

Se transpune Consistorului din Oradea-Mare, pentru competență afacere.

Nr. 143. Comisiunea bugetară prin referentul său Vasile Beleş propune stabilirea următoarelor spese împreunate cu sesiunea prezentă sinodală:

1. Pentru deputații din districtul Consistorului aradan:	
diurne:	2344.— cor.
spese de călătorie:	220.60 „
La olaltă:	2564.60 cor.

2. Pentru deputații din districtul Consistorului oradan:	
diurne:	960.— cor.
spese de călătorie:	281.76 „
La olaltă:	1241.76 cor.

în conformitate se aseamnă la cassa consistorială suma de 3806.36 cor.

Nr. 144. Pentru autenticarea proceselor verbale până aci neverificate:

se designează deputații sinodali cu locuința în Arad.

Nr. 145. Terminate fiind obiectele actualei sesiuni sinodale, Presidiul se adresează Sinodului prin o vorbire potrivită, în care mulțămind lui Dumnezeu pentru-că a inspirat pe toți membrii Sinodului cu duhul înțelepciunii pentru pace și bună înțelegere, mulțamește totodată Sinodului pentru zelul și interesarea, cu care a luat parte la resolvirea afacerilor, nu altcum pentru sprigunul și bunăvoința, ce 'i-au dat în conducerea pertractărilor sinodale; și constată, că soluțiunea bună, ce s'a dat chiar și afacerilor de mai mare importanță, precum și modul cum s'au deslegat și rezolvit problemele mai grele, probează nu numai maturitatea reprezentanței bisericești noastre, dar' și bună-voința, cu care este față de afacerile bisericești, școlare și fundamentale, de aceea roagă pe Ven. Sinod și pe fie-care deputat în special, ca zelul și interesarea față de cauzele noastre publice să le cultive și în viitor cu toată căldura inimii. După cari roagă pe Dumnezeu, să binecuvinteze lucrările acestui Sinod.

După acestea dl deputat sinodal Dr. Iosif Gall în numele Sinodului mulțamește presidiului pentru indulgența, bunăvoința, tactul și înțelepciunea, cu care conducând desbaterile acestui Sinod, a contribuit la resolvarea atât de îmbucurătoare a tuturor chestiunilor puse la ordinea zilei.

După toate acestea :

Presidiul declară sesiunea ordinară a Sinodului eparchial pe 1902 de închisă și între urări de „Să traiască“ la adresa Presidiului, deputații se depărtează la orele 7^{1/2} seara.

Ioan I. Papp,

protosincol președinte

Dr. George Popa.

notar.

Acest protocol s'a cetit și autenticat în ședința comisiunii de autenticare, ținută în Arad, la 4/17 Maiu 1902.

Ioan I. Papp, Augustin Hamsea,

protosincol președinte.

deputat sinodal.

Vasilie Paguba

Roman Ciorogariu

Petru Truția

Dr. Nicolae Oncu

Sava Raicu

Dr. Ioan Suciu

Vasilie Goldiș

deputați sinodali.

CRONICA.

* „*Luceafărul*“, noua revistă literară, adresează publicului român următorul apel:

Când pășim pentru prima-oară înaintea publicului românesc cu noua revistă a tinerimei universitare, cea dintâiu vorbă a noastră e: „Doamne-ajută!“

Ne îndreptăm apoi spre inteligența română, zicând: „primește cu dragoste rodul acesta tinăr, dar' entusiast, al muncii noastre tinerești, ieartă greșelile

și ai încredere în viitorul, care va de mai mult, decât începutul defectuos!“

Am făcut din parte-ne puțin, vor veni însă urmașii, alții și alții, cari mai lesne și mai bine vor umbla pe drumul croit de noi.

Ne adresăm deci cu încredere publicului, care sprijinindu-ne, va ajuta numai cauzei noastre comune: „propășirea noastră culturală!“

Redacția și Administrația „*Luceafărul*.“ Budapesta, VI., Strada Vörösmarty 60 a.

NB. Acei stim. domni, cari din eroare n'au primit revista, ne scuze, căci se știe, că expediția numărului prim e împreună cu multe greutăți.

Concurs.

Nr. 345 F g—1902.

Spre scopul conferirii de stipendii din „**Fundațiunea lui Gozdu**“ pe anul școlar 1902/3 pentru școalele medii, facultăți, universități și școale de cadeți militare la armata comună și honvezi — se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericești ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaților provăzută cu clausula parochului competent, că și de present aparține la biserica greco-orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școalele medii atestatul despre anul școlar 1901/2 ear cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, ear dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa și despre purtare sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arate, în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, precum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei-ce voesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca în cazul dacă li-se va vota stipendiul, să se poată îndată exopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școalelor militare de cadeți, se observă, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condițiunilor stabilite în acest concurs (p. 1. a—c, 2, 3, 6, 8 și 9), numai atunci se vor estrada comanda școalelor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu (Budapesta, VII. Holló-utca 8. sz.) până la 5. August st. n. a. c.

7. Totodată se provoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pen-

tru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, ca până la termenul sus indicat, și pe lângă observarea p. 3 din acest concurs, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1901/2 căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruite cu documentele sus amintite, sau sosite după termenul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul espedării regulate, fiecare concurent să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a 'i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozdsu, înută în 24 Iunie n. 1902. Comitetul.

—□—

Se escrie concurs pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela școala rom. gr.-or. din comuna **Roșia** cu filia **Obersia**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumentele anuale pentru această stațiune învățătorească sunt următoarele:

1. În bani gata 600 coroane, solvinzi din speșele culturale. 2. 20 metri lume à 4 coroane = 80 coroane. 3. 10 hl. grâu à 12 coroane = 120 coroane. 4. 10 hl. cucuruz à 8 coroane = 80 coroane. 5. Conferența învățătorească 24 coroane. 6. Pentru familiarul școlar 40 coroane. 7. Dela înmormântări unde va fi poștit stola îndatinată.

Pentru încălzirea salei de învățământ comuna dă învățătorului 12 metri de lemne.

Cel ales are să conducă cântările în biserică fără alta remunerațiune, și aceia cari posed cunoștința notelor și sunt capabili de a înființa cor, vor fi preferiți.

Dela recurenți se recere, ca recursurile instruite conform prescrișelor Stat. Org. și a Regulamentului de învățământ, adresate comitetului parochial din Roșia, să le trimită Prea Onoratului Domn Vasile Beleş adm. protopresbiteral în M.-Radna; având până la alegere a se presenta în sfânta biserică din Roșia, spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesti și tipic.

Roșia, la 16/29 Iunie 1902.

1—3

Pentru comitetul parochial.

Petru Vesa,
preș.

Florian Hann,
notar.

În conțelegere cu: VASILE BELEȘ, adm. ppresbiteral și inspect. școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățător defintiv la școala confesională rom. gr.-or. din comuna **Groș**, protopresbiteratul **Lipovei**, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumente anuale, împreunate cu acest post sunt:

1. În bani 364 cor.; 2. 8 stânjini de lemne, din care are a se încălzi și sala de învățământ. 3. 4 jugh. de pământ, parte arător, parte fenaș. 4. Cortel liber în edificiul școlai, cu grădină de 3/4 de jugher. 5. Paușal scripturistic 6 cor.; 6. Pentru conferință 10 cor.

Doritorii de a ocupa acest post, au să producă: a) Atestat de botez; b) Testimoniu de cvalificațiune învățătorească; c) Atestat despre eventualul serviciu în alta comună ca învățător; d) Declarațiune, că pe basa serviciului prestat eventual în alta comună, începând, de când își formează pretensiune la cvincvenal?

Alegândul învățător e îndatorat a conduce și ține și cantoratul în biserică, fără altă remunerațiune.

Recurenții sunt avisati, ca recursurile lor, instruite cu documentele aci mai sus numite, și adresate comitetului parochial din Groș, — să le aștearnă până la termenul mai sus arătat P. O. D. V. Hamsea, proto-

presbiter în Lipova (B. Lippa); precum și a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în Sfânta biserică din Groș, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

1—3

Groș, la 9/22 Iunie 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, ppresbiter.

—□—

Pentru îndepluirea definitivă a stațiunii învățătorești dela școala noastră confesională din **Batta** protopresbiteratul Lipovei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și școala.”

Emolumentele anuale împreunate cu acest post sunt: 1) În bani gata 600 cor. 2) Pentru scripturistică 30 cor. 4) 5 jugere de pământ, dintre cari 3 jug. arător și 2 jug. livadă, cari dau un venit anual de cel puțin 100 cor.; 5) 40 metri de lemne, din cari învățătorul e îndatorat a încălzi și sala de învățământ; 6) Cortel liber cu 2 chilio, culină și în ocol apartamentele necesari economice, cu grădină de 1 jug.

Se notează, că dacă alegândul învățător, va dovedi purtare și progres bun în chemarea lui, comitetul parochial îi va mai îmbunătăți salarul.

Dela recurenți se recere ca recursurile lor adresate comitetului parochial, și ajustate cu documentele: a) Estras de botez; b) Testimoniu de cvalificațiune învățătorească și din limba maghiară; c) Atestat despre eventualul serviciu în alta comună începând de când își formează pretensiunea la cvincvenal? — să le subștearnă subscrisului protopop insp. școlar în Lipova (B.-Lippa) până la termenul sus indicat; precum și a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfta biserică din Batta, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Recurenții cu clase gimnasiale ori civile, și cei-ce vor documenta că posed desteritatra de a înființa și conduce cor vocal, vor fi preferiți.

2—3

Batta, în 10/23 Iunie 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA ppresbiter.

—□—

Comitetul par. din comuna **Boroșineu** escrie concurs pentru stațiunea învățătorească dela școala primă (cl. I.—II) din **Boroșineu** cu termenul de alegere pe 2 August n. (20 Iulie v.) 1902, pe lângă următoarele emolumente:

Salar 600 cor. pentru quartir 160 coroane, familație 30 cor., scripturistică 12 cor., 9 stânjini de lemne având a se încălzi și sala de învățământ, — pentru adunarea generală 20 cor., conferințe tractuale 8 cor.

Alesul este obligat a înființa și a conduce un cor bisericesc pe note în cvartet pentru ce va primi anualminte 200 coroane ca remunerațiune.

Dela recurenți pe lângă cele prescrite de lege și de Statutul-Organic se recere un atestat, că de când își formează pretensiune la cvincvenalii? având a se presenta în biserică pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Vor fi preferiți în ordinea candidării cei-ce vor produce atestate că în faptă au dovedit că sunt apți pentru instruarea unui cor pe patru voci după note.

Dat din ședința Comitetului parochial din Boroșineu (lenopolea) ținută la 8 Iunie 1902 n.

Pavel Dirlea

George Feier

not. comit. parochial.

presid. com. parochial.

Cu știrea mea: CONSTANTIN GURBAN, protopresbiter, inspector cerc. de școale.

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din **Minead** se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și școala“.

Emolumentele sunt: a) 200 cor., numerar; b) 9-6 Htl. bucate ($\frac{1}{2}$ grâu, $\frac{1}{2}$ cucuruz) în preț de 115 cor. 20 fl.; c) 4 st. □ lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; d) 2 măs. fasole în valoare de 8 cor. e) venite cantonale circa 20 cor.; f) 2 jugh. pământ estravilan, evaluat la 20 cor., de tot, deci 411 cor. 20 fl. și cuartir liber cu supraedificată și grădină.

Întru cât stațiunea se va pute întregi cu învățător calificat salariul se va pute întregi prin ajutor, la suma minimală prescrisă.

Reflectanții să-și înainteze recursul ajustat cu documentele prescrise și cu „Declarație“, că pe baza serviciilor, de când își formează drept la cvincvenal? P. On. oficiu ppsc din Buteni (Butyin, Arad m.) și să se prezenteze în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în rituale.

2—3
Comitetul parochial.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA m. p., ppresbiter.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți din **Laz**, se publică concurs, cu termen de alegere pe 20 Iulie st. v. 1902.

Emolumentele acestei stațiuni sunt: 1) în bani 200 cor.; 2) 6 șinice grâu; 6 șinice cucuruz; 3) pentru procurarea lemnelor, din cari se va încălzi și sala de învățământ, 96 cor.; 4) usufructul unei $\frac{1}{2}$ sesii de pământ, prețuit în 198 cor.; 5) conferință 8 cor.; 6) scripturistică 6 cor. — Toate compute în bani dau suma de 614 coroane. Cvarțir corespunderător cu supraedificate și grădină în natură.

Doritorii de a ocupa această stațiune vor avé a-și înainta recursul ajustat cu documentele prescrise și cu o „declarație“ că pe baza eventualelor servicii deja prestate, de când își formează drept la cvincvenal? P. On. oficiu ppresbiteral în Buteni (Butyin, Arad m.) în termenul regulamentar de 30 de zile dela prima publicare. Și vor avé a se presenta în acest timp și în sf. biserică din Laz, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Fabrițiu Bodea
presid. com. par.

Stefan Russu
not. com. par.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA ppresbiter, insp. școlar. 2—3

Pe baza hotărârii comitetului parochial se deschide concurs pentru stațiunea a doua învățătorescă — devenită vacantă prin reșosarea învățătorului Vasilie Suciu — din **Buteni** cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“ cu următoarele emolumente:

1. Salar în bani gâta a) 600 coroane dela comunitatea bisericască; b) 330 cor. 80 fl. dela comuna politică ca rescumpărare alor 20 de șinice de bucate dela moara comunei.

2. Scripturistica 10 coroane.

3. Conferința 20 coroane.

4. 32 metri □ de lemne primiți în natură pentru învățător 4 cor. = 128 cor. (Pentru încălzitul școalei separat: 16 metri □).

5. Locuință în natură cu 2 odăi, 1 antișambură și 1 cuină cu cămară, grădină și grajd pentru vite.

6. Dela îngropăciuni, unde va fi poftit câte 1 cor. (care venit încă se sue la circa 100 cor. anual);

7. După serviciul de câte 5—5 ani eventualele cvincvenale.

Considerând că stațiunea e clasificată de classa primă, se recere ca recurenții să aibă și testimoniu din clasele inferioare medii și să dovedească că sunt apți pentru conducerea corului înființat deja, fiind recurenții cu astfel de pregătiri preferiți. Recurenții să-și subștearnă petițiile la Rev. Domn Ioan Georgia protopresbiter în Buteni (Butyin) com. Arad, cu documentele prescrise precum și cu o „Declarațiune“, că pe baza serviciilor prestate, de când își formează dreptul la cvincvenal? și să se prezenteze în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința comitetului parochial, țintă în Buteni la 3/16 Iunie 1902.

Iuliu Bodea,
președinte.

Petru Perva,
notar.

În conțelegere cu mine: IOAN GEORGIA, ppresb. insp. școlar. 3—3

În conformitate cu concludul Ven. Consistor oradan de sub Nr. 1269/901 pentru îndeplinirea parochiei vacante de classa III **Rieni** cu filia **Sudrigie** — tractul **Vaşcouli** — se escrie concurs cu termen până la 30 Iunie, 13 Iulie a. c.

Emolumentele sunt: pământ parochial 17 holde în parochia matra; bir preoțesc dela filie; stolele usuate; și întregire dela Stat 440 cor. respective pentru cei cu 8 clase amăsurat legii de întregire 1240 cor.

Recurenții vor avea a-și trimite petițiunile până la termen la subscrisul în Beiuș. 3—3

În conțelegere cu mine: VASILIE PAP, protopop.

Licitațiune minuendă.

În temeiul concludelor corporațiunilor bisericeii gr.-ort. rom. din Șiria și respective a dispozițiunei Ven. Consistor Nr. 2846 din 1902 în cauza zidirii unei sale de joc în Șiria cu preliminarea de 7340 Cor. 61 fl. se publică termen de licitare pe 3 Iulie st. n. 1902 înainte de amiază la 9 ore în școala centrală din Șiria.

Condițiile de licitare, planul și preliminarul de spese, în orele oficioase se pot cere și vedea la subscisul în Șiria (Világos).

Șiria, la 12/25 Iunie 1902. 2—3

Nicolae Lăzărescu
president al comit. paroch. în Șiria.

Pe baza concludului Venerabilului Consistor diecesan de sub Nr. 2524/901, comuna bisericască gr. or. româna din **Buteni**, publică licitațiune minuendă pentru repararea și văpsirea turnului bisericeii și aurirea crucei, repararea și văruirea pereților din afară și din lăuntru, precum și repadimentarea cu peatră cioplită a bisericeii, pe lângă suma de cor. 1880 cu termen de licitațiune pe ziua de 24 Iunie v. (7 Iulie n.) la orele 11 nainte de amiază.

Condițiunile și preliminariele de spese dela întreprinderile de mai sus și până la ținerea licitațiunei se pot vedea la oficiul parochial gr. or, român din loc.

Buteni, la 3/16 Iunie 1902. 3—3

Iuliu Bodea,
preot pres. com. paroch.